

IK VERANDER

Marc Brants

IK VERANDER

Pijn, verdriet of pech, Marc is onderweg

Woord vooraf door Freya Piryns

© 2015 – Marc Brants & Uitgeverij Vrijdag
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be

Omslagontwerp: Toni Mulder, Mulder van Meurs
Vormgeving binnenwerk: theSWitch
Auteursfoto's: Diego Franssens

NUR 740
ISBN 978 94 6001 355 3
D/2015/11.676/253

e-boek
ISBN 978 94 6001 356 0

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

We leerden elkaar kennen in 1999. Ik zat in het laatste jaar van de normaalschool in Lier en de zoveelste ‘moeder van alle verkiezingen’ kwam eraan. Ik was zo verbouwereerd door het totale gebrek aan interesse voor politiek bij mijn medestudenten dat ik besloot een groot debat te organiseren op de campus. Echt populair maakte ik mij daar niet mee, ben ik bang, maar zelf kreeg ik er wel de politieke microbe te pakken. Marc Brants was een van de deelnemers aan dat debat, hij vertegenwoordigde er VU&ID. Hij heeft me niet overtuigd toen, althans niet politiek, want ik werd lid van Agalev. Maar hij was het soort man dat je niet gauw vergeet.

Enige tijd later liep ik stage in basisschool De Pijl in de Antwerpse Seefhoek, waar diezelfde Marc les gaf. Ik twijfelde aan mijn keuze voor het onderwijs, de leraarskamer was misschien toch niet mijn natuurlijke biotoop. Maar in De Pijl voelde ik me wel thuis. Vooral Marc nam me op sleeptouw. Ook in het onderwijs bleken er mensen rond te lopen die zonder oogkleppen in het volle leven staan.

Na mijn studies kon ik in De Pijl aan de slag en ook buiten de school liepen Marc en ik elkaar weleens tegen het lijf, soms zelfs met een geelzwarte sjaal om. Ik was trots wanneer

ik met hem en zijn vrienden mee mocht naar een thuiswedstrijd van de Koninklijke Lierse SK. Kijk eens wie ik ken, dacht ik dan. Hij waakte over mij als een grote broer, terwijl ik mijn weg probeerde te vinden in de grotemensenwereld. Hij wist in die tijd alles over mij. Want zo is Marc: je kunt hem blindelings alles toevertrouwen en als je het hem zelf niet vertelt, dan raadt hij het wel.

Toen ik in 2007 senator werd, moet Marc wel even gevloekt hebben. Hij had inmiddels de eerste freinetschool van Antwerpen uit de grond gestampt, de kRing. We hadden net afgesproken dat ik daar van hem de kneepjes van het directeursvak zou proberen te leren om hem te zijner tijd op te volgen. Hij wilde zich kunnen concentreren op zijn nieuwe job als directeur coördinator van onze scholengroep en nog veel meer scholen oprichten. Maar het liep anders, voor mij dan toch, en we zagen elkaar wat minder frequent dan voordien.

Eind augustus 2012 kreeg ik via Facebook een uitnodiging voor een tuinfeest bij Marc thuis. Leuk, dacht ik, nog eens wat mensen van vroeger terugzien. Toen ik – veel te laat – op dat feest arriveerde, hing daar een heel bizarre sfeer, die ik niet meteen kon plaatsen. Marc nam me apart. ‘Jij weet nog van niks hé?’ Ik had Facebook blijkbaar niet goed gevolgd. Had ik dat wel gedaan, dan had ik gezien dat Marc met een blog was begonnen. En dan had ik in zijn blogs kunnen lezen dat een ‘smeerlappeke’, zoals Marc zijn ziekte is gaan noemen, hem te pakken had. Marc lijdt aan ALS, een van de zogenaamde ‘weesziekten’ – ernstige aandoeningen waar kleine groepen mensen aan lijden.

Na mijn afscheid van de Senaat, toen ik ineens zeeën van tijd kreeg, schreef ik Marc een mailtje om te vragen of ik voor hem of voor zijn vzw RaaR, die hij had opgericht om weesziekten onder de aandacht te brengen, misschien iets

kon betekenen. Dat kon ik. Hij wilde iets nalaten, zei hij, een boek misschien. En hij had er een heel project bij verzonnen. Marc denkt in projecten. Hij vroeg me of ik dat wilde begeleiden. Het moest een heel speciaal boek worden, een boek dat niet af was en dat mensen zelf konden aanvullen om het dan door te geven aan anderen, die het op hun beurt ook weer aanvulden. Elk jaar zou er dan in het centraal station van Antwerpen een ‘doorgeefmoment’ moeten komen. Het hele project moest over verandering gaan en de lezer daarbij uitnodigen tot reflectie en dialoog.

Maar een boek geef je toch niet door, wierp ik tegen. Een boek wil je koesteren, in je kast hebben staan, zodat je er af en toe nog eens naar terug kan grijpen. Zeker als het over verandering gaat, je verandert toch niet van de ene dag op de andere? Toen we erover doorboomden, gaf Marc toe dat hij eigenlijk gewoon een boek wilde schrijven om zijn levensverhaal te vertellen, in de hoop daarmee mensen te inspireren. Maar hij was onzeker over zijn schrijverstalent en verzon er daarom dus maar dat hele project bij. Gelukkig konden zijn vrouw Ilse en ik hem ervan overtuigen dat hij dat boek eigenlijk al bijna helemaal geschreven had – in zijn blogs. Die blogs gaan over de manier waarop Marc omgaat met verandering. Ze bieden een bij wijlen ontroerend, maar vaak ook grappige inkijk in, welja, *excusez les mots*, de échte kracht van verandering.

Tranches de vie noemt Marc de blogs die hier gebundeld zijn, tijdsnedes. Daarin voert hij ons mee in zijn gevecht met het ‘smeerlappeke’ – en dus met de Tijd. Daarnaast schreef hij ook een essay als een soort bijsluiter bij dit boek, een terugblik op zijn leven. Toen hij me het eerste deel van dat essay doorstuurde, las dat voor mij als het begin van een mooie roman, waarbij ik niet kon wachten om verder te lezen. Alleen zou ik willen dat ik het einde ervan niet al kende. Rotziekte.

Dierbare Marc,

Je schrijft in je blog dat al die ‘liefste mensen’ zoveel voor je betekenen. Maar het omgekeerde is minstens zo waar natuurlijk. Behalve onuitwisbare herinneringen geef je die ‘liefste mensen’ nu ook nog een boek, waaruit ze inspiratie en troost zullen putten. Je hebt het zelf mooier omschreven dan ik het ooit zou kunnen: *“Ik ben gewoon een takelwagen die vastzittende mensen lostrekt zodat ze terug vol moed hun eigen boek, een verhaal kunnen schrijven, meer niet. Pijn, verdriet of pech, Marc is onderweg!”* Alleen met dat ‘meer niet’ ga ik niet akkoord.

Freke

Ik verander

Moet ik nu echt dood gaan, nu al? Ik ben er helemaal nog niet klaar voor.

Als kleine jongen voorspelde ik mezelf een vroege dood. Mijn grootvader langs vaders kant stierf vroeg: maagkanker. Ik heb hem nooit gekend. Mijn vader is ook te vroeg gestorven: bloedkanker. De kankercellen woedden zo snel door zijn lijf, dat zijn hoofd de aftakeling van zijn lichaam niet kon volgen. Hij was nochtans een snelle, intelligente denker. Velen uit het dorp kwamen thuis over de vloer voor de goede wijze raad van vader. Ik heb hem slechts twee keer radeloos gezien. De eerste keer was ik de oorzaak. In volle puberteitsfrustratie had ik hem in de steek gelaten. Ik had er genoeg van om altijd thuis te moeten helpen in de afgesloten hitte van de serre, mijn vader was een tuinder. Op een stuk gepachte grond maakte hij samen met moeder van niets iets. Het braakliggend terrein verbouwden ze tot een winstgevend tuinbouwbedrijf. Iedere vierkante meter werd benut. Ze wroetten zich naar onafhankelijkheid. Van de kinderen werd verwacht dat ze meegingen in die droom. Iedere schoolvakantie wachtte er wel één of andere groente op onze handen. In de kerstvakantie sjouwden we met bakken spinazie, die onze ouders, kruifelend op hun knieën, in de serre hadden gesneden, om die met liters ijskoud water te spoelen. Vanaf het begin van de paasvakantie tot eenendertig augustus vroegen de tomatenplanten om onze zorgen. De planten

eisten, of was het vader die dat eiste, een voor mij onhaalbaar nauwkeurige aanpak en een oninleefbaar respect.

Ik werd er allergisch voor, zelfs letterlijk. Op zestienjarige leeftijd had ik er genoeg van. Ik wilde zelf worden, groeien. In volle oogst trok ik er op uit, de wereld in. Gewrongen tussen plicht en vrijheid (en het geld was op) keerde ik na twee dagen terug naar huis. Zijn ogen schoten vuur. Met het schuim op de lippen daverde hij op zijn houten klompen op me af. Vlak voor me stopte hij, zijn armen stegen als met berenklauwen gewapend hoog boven me uit. Toen zeeg hij neer, uitgeput en radeloos. De radeloosheid had zijn rede verscheurd van lichaam en emotie. Zesentwintig jaar later, een dag voor hij de aardsheid moest verlaten, was die vurende blik van angst en woede daar weer. De dokters hadden hem niet verteld dat hij ongeneeslijke leukemie had, wij evenmin. Hij voelde het wel en zoals hij thuis over alles het fijne wilde weten, hij zocht werkelijk alles op in zijn Oosthoek encyclopedieën, zo wilde hij ook weten wat er met zijn lijf aan 't gebeuren was. Het ging allemaal zo snel dat wij het niet konden vatten, laat staan dat we het konden uitleggen aan de wijsheid zelve. Ik streelde zijn klamme hoofd, zoals een vader met zijn kind zou doen. Hij werd er kalm van. Tot rede gekomen, een mens accommodeert tot de laatste zucht, keek hij me in de ogen en zei stil: "Wij begrijpen mekaar, hè jongen."

Een dag later was vader dood. Hijzelf kon niets meer veranderen. Dood zijn! Dood is zijn, leven is worden.

Van kinds af aan, ik moet ongeveer vijf of zes jaar geweest zijn, was ik bewust bezig met worden. Ik wilde van alles worden en liefst zo snel mogelijk, ik zou immers niet oud worden. Mijn carrière begon ik als Cassius Clay. In het kolenkot van mijn moemoe Ranst, schuurde ik met eierkollen mijn gezicht roetzwart. Dansend als een volleerd bokser,

ging ik mijn kunsten showen aan de moemoe. Ik zie ze nog staan. Achter haar te grote bril die altijd op het puntje van haar neus stond, gloeide een stralende lach. Ik gloeide ook en niet alleen van het antraciet dat op mijn gezicht inbrandde. Nee, ik gloeide omdat ik een lachend gezicht had getoverd. Daar moet het begonnen zijn, die drang om mensen te willen veranderen in gelukzalige lachers, besef ik nu. Een tijdje later vertelde vader me over Stansky en Fransky. Stansky, een verre neef van grootvader, was clown in een circus. Hij was kleiner dan één meter. Zijn zoon, Fransky, was enkele centimeters groter en ook clown. Vader moet me toen al begrepen hebben. Ik wilde clown worden. Er ging geen familiefeestje voorbij zonder dat ik met één of andere act de familie aan het lachen bracht. "De tomat! Als ge er gaat op zitten is ze plat!", "Ik heb geblet voor mijne eerste keer!", "Hey schoon wijveke!" of "Den doddelaar.", bracht ik iedere keer opnieuw alsof het de eerste keer was. Ik werd er warm van. Als ze

lachen, geloven ze me en zien ze me graag. Dan zien ze elkaar ook graag en dat was echt wel nodig vond ik. Wij kennen in de familie namelijk een bijzonder fenomeen: het brantsenoog! Een brantsenoog heeft maar twee toestanden. Het donkere brantsenoog vuurt een angstaanjagende droefheid op je af. Het is een onderzoekend oog dat je doordringt tot in het diepste van je zijn. Het lachende brantsenoog straalt een aanstekelijke twinkeling uit. Het is een beminnelijk oog dat je uitnodigt tot in zijn diepste ik. Als ik geen lachende ogen kon toveren, vluchtte ik maar beter weg, in mezelf. Een clown heeft ook zo'n brantsenoog, zeker de rode clown. Er is geen tussenin, wel een combinatie, maar dat ziet niet iedereen. Als je dan kunt kiezen, dan ga je voor de lach, ik toch, ook als het om ernst gaat. Lachen is een ernstige zaak. Ik wilde er dan ook werk van maken na mijn middelbare school. Aan het RITS gaan studeren bleef niet meer dan een onre-gisseerbare droom. "Ga jij maar naar de normaalschool en wordt onderwijzer!", zei vader, met de beste bedoeling maar geen tegenspraak duldend. "Psychologie in Gent? Feesten in Gent, zul je bedoelen!" Een speelvogel was ik al, daarvoor moest ik niet studeren. Ik ben dan maar gaan feesten in Antwerpen, in en nog meer rond de normaalschool. Na drie jaar had ik, diegene die niet was wat hij wilde worden, een voorbeeldfunctie: onderwijzer in het eerste leerjaar van een katholieke plattelandsschool. En om helemaal te worden wat ik niet wilde zijn, 'vast benoemd!', moest ik nog drie jaar gaan studeren aan het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen. Daar, in café De Gans, tussen de met 'Rolling Stones'patches bestikte jeansvesten en de filosoferende grijze baarden, tussen de huisgemaakte kommen pompoensoep met dikke hompen bruin brood en de rijkelijk vloeiende hoge gistingsbieren, leerde ik foert zeggen, foert tegen het almaar moetende moeten. Ik had te lang gefladderd van de

ene vleugel op de andere, doelloos verkennend, mijn naïeve idealen verdrukkend. Het was zelfs geen fladderen meer. Geleefd door de automatismen van de plichtcultuur van die tijd, dreigde ik te crashen tussen moeten en willen.

Ik had niet meer het gevoel dat ik beter kon worden dan mezelf. Mijn lach zat verkrampd in frustratie.

Op tv zag ik een interview met een stralende honderdjarige. "Hoe ben je zo oud kunnen worden?", vroeg de interviewer.

"Wel", zei de honderdjarige met de deugnietogen van een rebelse jongen en een gerimpeld voorhoofd van wijsheid: "Er zijn 24 uren in een dag. Dat is 8 uur om te werken, 8 uur om te slapen en 8 uur om te vrijen."

Hoe eenvoudig kan het leven zijn. Essentie en ritmiek.

Ik stelde me voor dat ik zelf honderd jaar zou worden. Wat zou ik dan met volle goesting willen gedaan hebben? En wat als ik nog slechts tien jaar te leven had? Of nog één jaar, of nog één maand of nog slechts één dag?

Na dit 'grote kantelmoment', leefde ik in de illusie dat ik nu eindelijk, in volle vrijheid van denken en doen, mijn eigen levensverhaal kon beginnen schrijven.

Ik had gebroken met zekerheid en trouw in ruil voor passie.

Mijn huwelijk strandde op de klippen van hartstocht, verlangen en van een onvervulde romantische droom. Ons zontje hield de waakvlam der liefde brandende.

Ik gooide mijn job overboord en belandde in het leerrijke avontuur van twaalf stielen en dertien ongelukken. Mijn rekening kleurde roder dan mijn blitse sportwagen. Vader en moeder kregen alleen de roze kant van mijn verhaal te horen, om ze niet te kwetsen. Ik bezocht hen weinig, neen, ook geen tijd.

Ik leefde snel, heel snel. In de race om mezelf te vinden, ontnam ik mezelf de tijd om stil te staan.

Ik leefde veel, heel veel. Er was geen uitdaging onhaalbaar.

Getrouwen begrepen niet wat ik deed; ik veranderde wat goed was?

Ik veranderde sneller van context dan van onderbroek. In een frequentie van wel tien voorbeeldige honderdjarigen leefde ik het werken-slapen-vrijen patroon op een mum van tijd. 's Avonds laat, tot de barkrukken ondersteboven op hun toog gingen rusten, filosofeerde ik Socratesk met andere stamgasten, bevriend of onbekend. Mensen binnenstebuiten vragen tot die laatste vraag zonder antwoord, ik werd er high van. De ochtend daarop om vijf uur, het tijdstip dat vader gedisciplineerd naar de veiling vertrok, spuide ik blaadjes en dictafoonbandjes vol met nieuwe ideeën. Concepten voor evenementen en podiumproducties linkte ik aan lucratieve verkoopprojecten en out-of-the-box promotiecampagnes. Voor wie of wat? Het was sowieso gespreksvoer voor een volgende nacht. Afhankelijk van de maand waar ik het nu over heb, ging ik voor de middag de baan op als verkoper of verkoopleider. Op goeie dagen speelde ik de enthousiaste en kon ik overtuigen. Meestal vonden mijn bazen dat ik er talent voor had. En ik kreeg er geld voor, of applaus en dat had ik nodig, nog altijd. Maar gôh wat haatte ik het om verkoper te spelen. 's Namiddags recupereerde ik dan met vrienden bij een potje biljart of een match squash of tennis. 's Avonds, na de powernap, verkocht ik schapenwollen slaapspullen op homeparty's of regisseerde ik één of andere deurenkomedie bij een plaatselijke theatervereniging. Ik leefde van de ene broek in de andere. Ik, die mezelf had voorgenomen om mijn eigen levensverhaal te schrijven, leefde slechts

in een razendsnel interview. Ik antwoordde gewoon op de nieuwe verwachtingen van mijn almaar veranderende omgeving. Het is moeilijk jezelf te vinden als je onophoudelijk op de anderen focust. Is dit aangeboren of probeer ik alleen maar het tekort aan contact met de buitenwereld tijdens mijn kinderjaren te compenseren? Ach wat maakt het uit, ik laat me gewoon graag voeden door nieuwigheden. Ik zal op restaurant maar zelden kiezen voor een klassieke vol-au-vent, ik laat me liever verrassen door een ongekennde, prikkelende suggestie.

Al ruim zes weken lukt het me niet meer om iets zinnigs neer te schrijven. Normaal gezien zou ik de weken niet tellen, maar ik heb nu eenmaal een deadline afgesproken met mijn uitgever. Dan tel je de verloren gegane tijd. Ik was zo zeker van mijn stuk dat ik hem zelfs al vertelde hoeveel bladzijden mijn essay zou tellen en waar het over zou gaan. "Het gaat over verandering en het status quo ervan.", vertelde ik hem, overtuigd van de essentie van mijn schrijverij. Ik stond op het punt elf bladzijden te verzenden. De inhoud kwam overeen met wat ik hem verteld had. Maar ik denk vanuit mijn buik. Feiten zijn vergankelijk en dus relatief onbelangrijk. Stephen Hawking, mijn denkgids en inspirator, declameerde, tijdens het congres 'Cosmo 2013', waar ik het voorrecht had gedurende twee uur met hem in dezelfde vierkante meters te vertoeven: *'A butterfly flapping its wings can cause rain in Central Park, New York. The trouble is, it is not repeatable. The next time the butterfly flaps its wings a host of things will be different which will also influence the weather. That is why weather forecasts are so unreliable.'*

Zo ook met de woorden van deze buikdenker. Hoe kun je dan een essay schrijven? Mijn woorden van gisteren voelen anders als ik ze vandaag herlees. Er zit geen waarheid in,

hoogstens een Gausscurve, een tendens of een ritmiek. Mijn visie op verandering is niet absoluut en dus moeilijk uit te schrijven. In de voorbije zes schrijfarme weken is mijn leven zo snel opgeschoven in de richting van sterven, dat mijn gedachten verkrampden als een tol die zich opnieuw vastdraait in zijn eigen aandrijftouw. Mijn leefwereld heeft zich vernauwd tussen bed en rolstoel, mijn leef-tijd is beperkt tot slechts enkele uren per dag. Tegen de tijd dat ik mijn gedachten kan neerschrijven, zijn ze veranderd. Ik ben niet meer bezig met worden maar met geweest zijn.

Als je het leven voor je ziet, denk je aan de toekomst. Als je de dood voor ogen ziet, denk je aan het verleden. Hoe rapper de dood op je afkomt, hoe sneller de flashbacks. Je hebt nu eenmaal meer tijd om je leven te zien voorbijflitsen als je in een ravijn van de Grand Canyon stort dan van de bovenste sport van een ladder. In het eerste geval zie je ook nog eens iets ongewoons. Bij mijn diagnose voorspelden de dokters me een val van twee tot vijf jaar, neerstorten van een onwezenlijk hoge berg. Twee tot vijf jaar om je leven voorbij te zien flitsen, dat is te lang, hoe rijk dat leven ook was. Het sterven moet niet te lang duren, dan heb je nog te veel tijd om te leven. Je weet niet meer welke kant je op moet want veranderen heeft een richting: van het één naar het ander. Tot voor mijn diagnose was ik ervan overtuigd dat het altijd in de richting van het leven ging. De zintuigen geven de zin, de goesting. Het verstand is het stuur. De eerste reflex van onze hersenen is: overleven. Als je van die ladder valt, grabbel je altijd eerst naar een houvast. We sturen dus altijd bij in de richting van leven terwijl we uiteindelijk gewoon dood gaan. Van het één naar het ander wordt van leven naar dood. Of misschien gaat het wel van dood, een dood met verwachtingen, naar dood, een dood met herin-

neringen, en is veranderen gewoon leven. En leven, dat is touteren. Niet schommelen zoals touteren in het algemeen Nederlands wordt genoemd, maar touteren. In mijn hoofd is er een essentieel verschil: bij touteren kun je helemaal rond, bij schommelen gaat het hoogstens heen en weer. Dat geeft een wezenlijk verschil. De wereld is een speeltuin vol touters.

Je vindt ze in alle soorten. Persoonlijk geef ik voorkeur aan heel eenvoudige touters, twee koorden en een plankje. Daar kun je in alle vrijheid alle kanten mee op. Geen twee touters zijn gelijk, zelfs niet als het zo bedoeld was.

Overall staan ze, waar je ook bent, waar je ook kijkt. Of je nu thuis bent, op je eentje in de badkamer of samen met familie en onverwacht bezoek in het salon. Op het voetpad of in de voorbijrijdende auto's zie je ze. Als twee mensen netjes naast elkaar stappen of rijden heeft het er alle schijn van dat ze in dezelfde richting bewegen. Niets is onwaarschijnlijker. Stapt de ene ergens naartoe en laat de andere iets achter? Toutermanagers hebben vaak de neiging om ze allemaal, netjes gestructureerd, in dezelfde richting te zetten, de neuzen, je weet wel. In sommige fabrieken staan ze zelfs als aan de lopende band, allemaal hetzelfde te zwieren. Die uniformiteit nastreven, gebeurt zelfs in scholen. Hoe onmenselijk is dat? Ik zie de touters liever kriskras door elkaar, zo kom je nog eens iemand tegen.

Het is natuurlijk de bedoeling dat ze in beweging zijn. Een touter die niet kan bewegen moet naar het schroot. Schroot is dood.

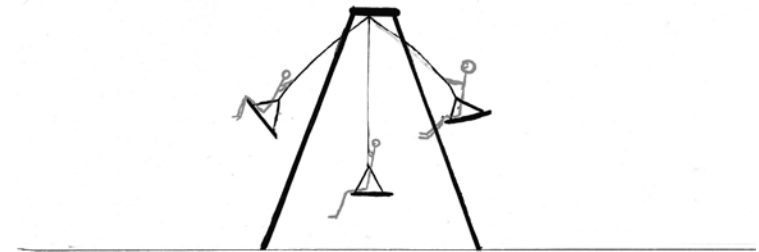
Ik zit weer vast, geketend aan mijn bed. Mijn hoofd gloeit door de brandende ketting die mij verhindert te bewegen. Mijn armen worden naar beneden gezogen tot in het matras en naar de grond, naar de diepte, daar waar je sterft. Mijn

voeten zijn koud, te koud om te stappen. Mijn hele lijf zit in een vergeetkelder waar het koud en nat is. Er is nog enige hitte, veroorzaakt door de wrijving van de kettingen en de hitte van alle gedachten die in mijn hoofd tegen mekaar wringen en er niet uit kunnen, enorme woede produceren. Ik wil bevrijd worden als in een orgie waarin een vrouw met haar stevige koele tepels de brandwonden op mijn hoofd dept. Aan iedere arm streelt een engel vleugels die lichter maken en doen zweven uit de diepte. Zachte warme handen balsemen mijn voeten. Teen per teen veranderen mijn verstijfde voeten in warmte. Het plakkende ijs wordt spekglad. Een vurig rode zoenmond brengt een druppelende druif naar mijn lippen. Het zoete sap weekt mijn lippen los. Mijn gedachten kunnen weer ontsnappen. Geknield tussen mijn benen vouwt ze haar handen rond mijn weggezakte lust. Het vertrouwen groeit in de waarheid van de erectie. Mijn hart klopt sneller, uiteinden tintelen, haartjes komen recht. Wat kabbelde begint te stromen, van mijn hart naar mijn hoofd, van mijn hoofd naar mijn lust. Bevrijd! Bevrijd!! Ik kan weer touteren, wippelbenen slingerend van voor naar achter. Het brengt me hogerop naar waar het leven ten volle beweegt.

Een duwtje geven, net voor het schroot, was ooit mijn specialiteit. Touters van het schroot vrijwaren, daar was ik goed in. Ik sprong vlot van de ene touter op de andere om dat duwtje te geven, tegen het stilvallen. Ik leek wel een goochelaar die als gek heen en weer holde om alle bordjes binnen mijn gezichtsveld draaiende te houden.

Je hebt mensen die touters achteruit trekken om ze dan in een door hen gekozen richting los te laten en ze dan volgens het *carrots and sticks* principe laten zwieren. Ik ben meer een wippelbenenprikkelaar. Wippelbenen prikkelen is een uitermate stimulerende en efficiënte methodiek, maar het kan alle

kanten op. Er is altijd wel één zintuig dat je kunt kietelen tot er een hele chemie ontstaat die leven doet wiebelen. De enige zekerheid is dat je beweging stimuleert. Ik heb altijd de neiging om nog meer te willen. Ik zit met die onweerstaanbare drang naar voren, daar waar het leven je toelicht en vice versa. Op de touter ligt dat hoogtepunt op kwart voor. Dat is

het punt waar je zonder veel inspanning en zonder risico ook het meest kunt genieten. Dat is het touterpunt waar je met opgeheven hoofd van de weidsheid proeft, waar je oog in oog komt met anderen in een orgasme van stralend geluk, waar de wereld de zon kan kussen. Het is ook diezelfde drang naar voren die me controlerend doet sturen.

Ik ben pas laat gaan inzien dat het zagezegde hoogtepunt, niet echt het hoogtepunt is, dat de schommel verder kan. Als je de posities van de touter kloksgewijs beschrijft, kun je zeggen dat ik tot 2003 – ik was toen 42 – vooral in het derde kwartier leefde, tussen half en kwart voor, tussen doods evenwicht en glorie, tussen waar ik van weg wilde en waar ik naartoe wilde. Ik, de koning van het leven, schommelde slechts in die ene richting, op dat ene stuk. Het maakte me starblind voor de puinhoop van leugens en verlies achter me. Ze stapelden zich op. Ik leefde in de waan van glorie en verloor almaar meer de eerlijkheid tegenover mezelf, wie ik

ook was. Mijn vrouw ging mee in mijn leugens. Vrienden, collega's, een verdwaalde café-ganger, allen stortten ze zich mee in de waanzin van mijn positiviteit.

Dat was het enige dat ik me liet ontglippen. Ik straalde positivisme uit. De zuren hield ik binnen in mijn eigen stulp. Verdund met alcohol spoten ze wel eens langs traankanalen naar buiten. En toen was er 15 oktober 2003. Vader was gestorven. Ik lag in de zetel naast zijn ziekenhuisbed. Hij heeft gewacht tot ik even indommelde om zijn ogen voor goed te sluiten. Toen ik wakker werd, vond de warmte van mijn lippen op zijn koude voorhoofd geen geleiding meer naar zijn hart. Met de restjes kracht die ik nog in me had, probeerde ik mijn eigen chemie in bedwang te houden. Ik voelde hoe de zuren mijn ledematen verstijfden. Het bloed in mijn hart ging een beklemmende strijd met ze aan. Ik belde moeder, broer en zus en keek door de nacht naar de kille muren van Gasthuisberg. In het grijze waas van de stenen las ik hoe mijn leven dreigde te ontkleuren.

Moeder had zich voorgenomen om te leven na vaders dood. Met slechts een paar woorden zoogde ze me zacht maar krachtig haar levensdrift. Het was nodig. Ik was een leeggelopen mens. Ambivalente gevoelens zijn dan levensbedreigend. Het vredige van het afscheid van vader botste met de boosheid van mijn op de klippen lopende huwelijk.

Ik hoopte nog op een sprankeltje troost, toen ik mijn toenmalige die morgen zag in het ouderlijke huis. Haar woorden voelden als explosieve injecties in mijn overbelaste hart. Ik kon me slechts hardhandig bevrijden van het sterven. Ik rukte haar uit mijn leven.

Op een dag kon ik het niet meer aan. Ik stapte op mijn motor en scheurde over het asfalt. Tranen vertroebelen mijn blik. Ik

focuste op een paal, dan op een boom, een huis, op mijn jongens. Trillend draaide ik het gashendel dicht en zette me aan de kant. Huilend zeeg ik in het gras neer. Ik zocht een schouder en belde A. Ze kwam onmiddellijk. Haar lange zachte lokken droogden mijn tranen. Ze luisterde naar mijn verdriet. Ik kalmeerde in haar schoonheid. Dat doe ik nog af en toe als het me niet lukt, dan denk ik mijn hoofd in haar troostende haren en geniet ik van onze zuivere liefde.

In mijn touterwereld kwam toen een periode van *zwadderen*, een beetje geklutst onderaan bengelen. Je weet dat je de benen uit de geborgenheid moet sleuren om je leven weer op gang te trekken. Je mijmert en zoekt de kracht bij iemand die het je al eens voordeed.

Vader had alles voor elkaar toen hij stierf. Hij was helemaal rond. Hij had doorgezet voor de toekomst van zijn kinderen en zijn kleinkinderen. Dat hij te vroeg is gestorven, heeft te maken met genietend uitzwieren. Die kans heeft hij nauwelijks gehad.

Aagh, een kramp snijdt door mijn nekspieren. Het spiest mijn gedachten ergens tussen lijf en hoofd. Het is als een dolk die in een boom gegooid wordt. Het lemme splitst de spieren die de levenssappen doen stromen. Kedssjjjzzzrrrrr zindert het nu langs mijn schedel omhoog, als een heft dat met zijn trillingen de hele stam omsluit. Om te ontspannen laat ik mijn armen van de leuning zakken. Met mijn ogen dicht laat ik ze zwadderen, gekwetst en uitgeput. Af en toe schokt een vinger ongecontroleerd opwaarts. Verrekte fasciculaties, met hun pesterig gedrag. Als een spier geen signaal krijgt van de hersenen, schokt ze spastisch. De spieren roepen me toe: "Hey hoofd, ik krijg geen signaal door, ik ga do-